

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมหนึ่งๆ ย่อมมีประชากรที่หลากหลาย สังกศไทยแม้เป็นประเทศเล็กๆ เมื่อเทียบกับนานาอารยประเทศ แต่ก็มีหลากหลายเช่นกัน คนพิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยในปัจจุบันและมีอยู่เป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นในสังคมเมืองใหญ่หรือสังคมชนบท และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากโรคภัยไข้เจ็บ กรรมพันธุ์ อุบัติเหตุ อุบัติภัย มลภาวะจากสิ่งแวดล้อม ความยากจนและการรักษาพยาบาลที่ไม่ถูกวิธี เป็นต้น¹

เมื่อกล่าวถึงคนพิการแล้ว ในทัศนะคติของคนทั่วไปจะมองว่าคนพิการเป็นผู้ที่มีร่างกายไม่สมบูรณ์ครบ เช่น ตาบอด หูหนวก-เป็นใบ้ แขน-ขาขาด เป็นต้น และไม่สามารถกระทำการใดๆ ได้ด้วยตนเอง การที่คนพิการจะดำเนินการใดๆ จะต้องมีผู้ดูแลคนพิการทำแทนหรือต้องพึ่งพาอาศัยญาติพี่น้องหรือบุคคลอื่น หรือในบางครั้งคนพิการก็ถูกมองว่าเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ อันเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 32² ทำให้คนทั่วไปมองว่าคนพิการเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถโดยตัดสินเพียงสภาพร่างกายที่ไม่สมบูรณ์ ไม่ได้มองถึงระดับความพิการว่ามากน้อยเพียงใด สามารถจัดการงานได้เองหรือไม่ แท้จริงแล้ว คำว่า “คนพิการ” มีความหมายกว้างขวางมาก โดยมีการให้นิยามไว้ ดังนี้

1. ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 คำว่า “พิการ” หมายถึง เสียวัยวะ มีแขน ขา เป็นต้น เสียวไปจากสภาพเดิม³

¹ จาก *ทางสู่ความสำเร็จของคนพิการ* (น. 7), โดย ขนิษฐา เทวินทรภักดี, 2539, กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์.

² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 32 วรรค 1 บัญญัติว่า “บุคคลใดมีกายพิการหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือประพฤติดุร้ายสุรุ่ยสุร่ายเสเพลเป็นอาชญา หรือติดสุรายาเมาหรือมีเหตุอื่นใดทำนองเดียวกันนั้น จนไม่สามารถจะจัดการงานโดยตนเองได้ หรือจัดกิจการไปในทางที่อาจจะเสื่อมเสียแก่ทรัพย์สินของตนเองหรือครอบครัว เมื่อบุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา 28 ร้องขอต่อศาล ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถก็ได้”

³ จาก *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน* (น. 786), โดย ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์ พบลิเกชั่น.

2. ตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ค.ศ. 2006 “คนพิการ” หมายความว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หรือทางประสาทสัมผัสในระยะยาว ซึ่งเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับอุปสรรคนานัปการ จะกีดขวางการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่ และมีประสิทธิผลบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น⁴

3. ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 “คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด⁵

ความหมายของคำว่า “คนพิการ” ที่บัญญัติในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ก็มีลักษณะเช่นเดียวกับที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ที่แสดงให้เห็นว่ารัฐพยายามสร้างกลไกที่จะให้คนพิการได้ปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ในชีวิตของคนๆ หนึ่ง ตั้งแต่เกิดจนตาย ย่อมต้องทำนิติกรรมต่างๆ มากมาย คนพิการก็มีสิทธิและเสรีภาพในการทำนิติกรรมเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่เนื่องจากมีสภาพร่างกายที่ไม่สมบูรณ์ บางครั้งอาจส่งผลกระทบต่อการทำนิติกรรมบางประเภทที่กฎหมายบัญญัติให้ปฏิบัติตาม โดยเฉพาะนิติกรรมที่มีความสำคัญก็จะถูกกฎหมายกำหนดให้มีกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดอันอาจเป็นอุปสรรคต่อการทำนิติกรรมดังกล่าว อีกทั้งสังคมก็ถูกความเชื่อบางอย่างครอบงำ ทำให้คนพิการไม่อาจทำนิติกรรมบางประเภทได้ ทั้งที่คนพิการดังกล่าวมีความสามารถที่จะจัดการต่างๆ ได้ด้วยตนเอง

⁴ Convention on the Rights of Persons with Disabilities 2006 Article 1:

The purpose of the present Convention is to promote, protect and ensure the full and equal enjoyment of all human rights and fundamental freedoms by all persons with disabilities, and to promote respect for their inherent dignity.

Persons with disabilities include those who have long-term physical, mental, intellectual or sensory impairments which in interaction with various barriers may hinder their full and effective participation in society on an equal basis with others.

⁵ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550, มาตรา 4.

พินัยกรรม คือ นิติกรรมอย่างหนึ่ง อันเป็นคำสั่งสุดท้ายของบุคคลที่ต้องการจะยกทรัพย์สิน สิทธิต่างๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือแบ่งทรัพย์สินของตนให้แก่ผู้รับพินัยกรรม หรือวางข้อกำหนดเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนอันจะมีผลเมื่อตนตายแล้ว หรือในกรณีอื่นๆ อันจะให้เกิดเป็นผลบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อตนตายแล้ว

คนพิการซึ่งมีทรัพย์สินย่อมมีความประสงค์ที่จะจัดการทรัพย์สินนั้นด้วยตนเองตามสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งกฎหมายไม่ได้ห้ามมิให้คนพิการทำพินัยกรรม แต่เมื่อพินัยกรรมเป็นนิติกรรมที่สำคัญเพราะกระทบต่อทรัพย์สินของบุคคล กฎหมายจึงมีหลักเกณฑ์ มีการกำหนดรูปแบบของพินัยกรรม ซึ่งหากผู้ทำพินัยกรรมไม่ได้ปฏิบัติตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้ พินัยกรรมดังกล่าวก็จะไม่มีผลตามเจตนา และก่อให้เกิดความยุ่งยากในการจัดสรรที่จะไม่เป็นไปตามความประสงค์ของเจ้ามรดก โดยทั่วไปแล้ว หากไม่มีการทำพินัยกรรม มรดกกองนั้นก็จะตกทอดไปยังทายาทโดยธรรมตามลำดับ แต่หากมีการทำพินัยกรรมไว้ ทรัพย์มรดกย่อมตกแก่ทายาทตามที่มีการระบุไว้ในพินัยกรรม

คนพิการซึ่งมีสภาพร่างกายไม่สมประกอบอันเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตไม่มากนักน้อย แต่รัฐก็พยายามสร้างกลไกต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำเนินชีวิตและร่วมกิจกรรมทางสังคมได้เช่นเดียวกับบุคคลที่มีสภาพร่างกายสมบูรณ์ ในเรื่องพินัยกรรมนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้ห้ามมิให้คนพิการทำพินัยกรรม เพียงแต่มีหลักสำคัญผู้เยาว์จะทำพินัยกรรมได้เมื่อมีอายุสิบห้าปีบริบูรณ์⁶ และมีประเด็นในเรื่องความสามารถของผู้ทำพินัยกรรมนั้นให้พิจารณาแต่ในเวลาที่ทำพินัยกรรมเท่านั้น ความสามารถของผู้รับพินัยกรรมให้พิจารณาแต่ในเวลาที่ทำพินัยกรรมตายเท่านั้น⁷ ดังนั้น แม้ว่าสภาพร่างกายไม่สมบูรณ์ เช่น ตาบอด หูหนวก เป็นใบ้ แขน-ขาขาด แต่มีอายุสิบห้าปีบริบูรณ์ มีสติสัมปชัญญะและมีความสมัครใจที่จะทำพินัยกรรมก็สามารถทำได้ตามกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามในมุมมองของบุคคลทั่วไปที่มักจะเห็นว่าคนพิการไม่สมประกอบ จะต้องมิบุคคลดูแลหรือจัดการในเรื่องทรัพย์สินแทน หรือแม้กระทั่งการทำนิติกรรมเล็กๆ น้อยๆ เช่น การขอทำบัตร ATM เพื่อถอนหรือโอนเงินจากตู้อัตโนมัติของธนาคาร การขอเปิดบัญชีเงินฝาก รวมทั้งการทำธุรกรรมทางการเงินต่างๆ เป็นต้น คนพิการมักจะถูกพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ปฏิเสธ โดยอ้างว่าคนพิการจะต้องมีบุคคลมารับรองหรือให้ญาติพี่น้องของคนพิการทำแทน ซึ่งคนพิการก็เป็นบุคคลทั่วไปที่ต้องการทำธุรกรรมทางการเงินหรือมีเรื่องส่วนตัวที่ต้องการทำด้วยตนเอง ไม่ต้องการให้บุคคลอื่นรับรู้ เนื่องจากเป็นทรัพย์สินส่วนตัวที่ทำมาหาได้

⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 25.

⁷ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 1654.

ด้วยตนเอง แต่การจะนำเงินหรือทรัพย์สินมาฝากธนาคารหรือต้องการนำเงินออกมาใช้จ่าย กลับต้องให้บุคคลอื่นมาอนุญาต ซึ่งถือเป็นการเลือกปฏิบัติและไม่เป็นธรรมแก่คนพิการ เพราะแท้จริงนั้นเป็นเรื่องที่สามารถทำได้ด้วยตนเอง

พินัยกรรมเป็นนิติกรรมที่มีความสำคัญ กฎหมายจึงกำหนดรูปแบบไว้ชัดเจน หากไม่ทำตามแบบ พินัยกรรมดังกล่าวย่อมตกเป็นโมฆะ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วหลักเกณฑ์ก็มีขึ้นสำหรับผู้ทำพินัยกรรมซึ่งมีสภาพร่างกายสมบูรณ์ ผลของการที่มีแบบที่ชัดเจนเป็นอุปสรรคสำหรับคนพิการซึ่งต้องการทำพินัยกรรม เพราะไม่ได้มีสภาพร่างกายที่จะสามารถทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดได้ เช่น ตาบอดทั้งสองข้างหากจะทำพินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ ก็ไม่สามารถทำได้เลย ต้องเลี้ยวไปทำแบบธรรมดา อีกทั้งยังมีปัญหาในเรื่องการลงลายมือชื่อที่กฎหมายให้ความสำคัญเช่นกัน คนตาบอดไม่สามารถตรวจสอบลายมือชื่อของตนเองและของบุคคลอื่นได้และแม้ว่ากฎหมายจะกำหนดว่าสามารถใช้ลายพิมพ์นิ้วมือแทนก็ตาม หากมีกรณีที่ผู้พิการนั้นไม่มีลายนิ้วมือ เช่น พิการโดยกำเนิดไม่มีแขนทั้งสองข้าง หรือประสบอุบัติเหตุมือขาดทั้งสองข้าง หรือไม่มีนิ้วมือเหลือเลย จะลงลายมือชื่อได้อย่างไร เนื่องจากกฎหมายให้เฉพาะการลงลายพิมพ์นิ้วมือโดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองไว้สองคนเท่านั้นที่จะเสมอกับการลงลายมือชื่อ⁸

แม้แต่หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่บริการประชาชน เมื่อคนพิการต้องการที่จะทำพินัยกรรมโดยทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง ทางด้านหน่วยงานที่มีหน้าที่ดังกล่าว คือ สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอ เจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความมั่นใจในการที่จะทำหน้าที่ เพราะไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องพินัยกรรมอย่างแน่ชัดว่าคนพิการจะมีความสามารถทำพินัยกรรมได้หรือไม่ รวมถึงไม่มีประสบการณ์การบริการให้แก่คนพิการ อีกทั้งไม่มีบริการสาธารณะที่จะให้บริการแก่ผู้พิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย เช่น ล่ามภาษามือประจำ ณ สำนักงานเขตหรือที่ว่าการอำเภอ หรืออุปกรณ์เครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์ (Braille) สำหรับช่วยเหลือผู้พิการทางการเห็น เป็นต้น นอกจากนี้ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนให้แก่เจ้าหน้าที่ ทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความไม่มั่นใจที่จะให้บริการ เพียงแต่แนะนำให้คนพิการทำพินัยกรรมด้วยตนเอง เพราะเกรงว่าหากทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองไปแล้วจะมีปัญหาตามมาภายหลังและเจ้าหน้าที่จะต้องไปเป็นพยานในชั้นศาลอีก ทั้งที่ในต่างประเทศ เช่น เครือรัฐออสเตรเลีย มีหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการทำพินัยกรรมให้แก่คนพิการ โดยเฉพาะ ทำให้คนพิการสามารถทำพินัยกรรมได้ตามเจตนา

⁸ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 1665.

นอกจากปัญหาของผู้ทำพินัยกรรมซึ่งเป็นคนพิการแล้ว การที่ผู้รับพินัยกรรมเป็นคนพิการก็อาจมีปัญหาได้ ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น การมีสภาพร่างกายไม่สมบูรณ์อาจเป็นอุปสรรคในการดำเนินการเพื่อจะได้รับทรัพย์มรดกตามพินัยกรรม ซึ่งโดยปกติแล้วผู้รับพินัยกรรมซึ่งมีสภาพร่างกายเป็นปกติอาจดำเนินการทางศาลได้ด้วยตนเอง เพื่อจัดตั้งผู้จัดการมรดกและนำคำสั่งศาลไปดำเนินการเพื่อรับทรัพย์มรดกตามพินัยกรรม แต่คนพิการบางประเภทย่อมมีอุปสรรคทั้งจากสภาพร่างกายและความเชื่อของบุคคลอื่นที่มองว่าคนพิการไม่สามารถจัดการงานได้เอง ต้องให้ญาติพี่น้องหรือบุคคลอื่นจัดการแทน รวมไปถึงการเกิดปัญหาหลังจากพินัยกรรมมีผล การดำเนินการต่างๆเหล่านี้ รัฐควรจะไปมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือคนพิการซึ่งเป็นผู้รับพินัยกรรมในการดำเนินการจัดการกับทรัพย์มรดกที่จะได้รับตามสิทธิ การที่ไม่มีกฎหมายจัดการให้มีเจ้าหน้าที่เพื่อทำหน้าที่ในการดูแลให้ความช่วยเหลือในส่วนนี้อาจทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิและเกิดความไม่เป็นธรรม ซึ่งอาจเกิดจากความเชื่อของคนในสังคม การเลือกปฏิบัติ และการที่ยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่แน่ชัดสำหรับคนพิการและผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ รัฐบาลจึงควรต้องสร้างกลไกต่างๆเพื่อให้คนพิการสามารถใช้สิทธิของตนได้ เช่นเดียวกับคนทั่วไป ซึ่งการจัดการทรัพย์มรดกถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตที่อิสระ (Independent Living) อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่คนพิการมีอยู่

แต่ในปัจจุบันสังคมเปลี่ยนแปลงไปมาก รัฐจึงควรต้องสร้างกลไกต่างๆมาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สำหรับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ใช้บังคับมานานแล้วก็ยังไม่มิตบทบัญญัติที่เพียงพอสำหรับคนพิการในเรื่องพินัยกรรม จึงเป็นเหตุอันสมควรที่จะมีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม รวมไปถึงการพัฒนากฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่คนพิการ ซึ่งเป็นประชากรในสังคมที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ที่ยังไม่ได้รับความเป็นธรรมและถูกเลือกปฏิบัติจากคนในสังคม การทำพินัยกรรมที่กฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้หลากหลายแบบ แต่คนพิการไม่สามารถทำได้เองในบางแบบ อีกทั้งปัญหาคุณสมบัติของพยานในพินัยกรรมของคนพิการ รวมไปถึงความขัดข้องในการรับทรัพย์ตามพินัยกรรม รวมทั้งปัญหาพินัยกรรมที่ไม่มีผู้รับ ปัญหาเหล่านี้เกิดจากหลายสาเหตุ ไม่ว่าจะเป็นตัวบทกฎหมายเองหรือความเชื่อของคนในสังคม ผู้ศึกษาเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวและเห็นว่าถึงเวลาแล้วที่จะมีการปรับปรุงกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะพินัยกรรม เพื่อให้คนพิการมีอิสระในการดำรงชีพสามารถจัดการทรัพย์มรดกของตนได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นซึ่งมีสภาพร่างกายสมบูรณ์เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการที่ประเทศไทยเป็นภาคี

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการความเป็นมาของพินัยกรรม ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิคนพิการ
2. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายพินัยกรรมกับสิทธิของคนพิการในการทำพินัยกรรมและการเป็นผู้รับพินัยกรรมของไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของผู้พิการในการทำพินัยกรรมและการเป็นผู้รับพินัยกรรม
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องการใช้สิทธิของคนพิการในการทำพินัยกรรมและการเป็นผู้รับพินัยกรรม

1.3 สมมุติฐานของการศึกษา

ปัญหาในการใช้สิทธิของคนพิการในการทำพินัยกรรมและการเป็นผู้รับพินัยกรรมนั้นสืบเนื่องมาจากกฎหมายไทยไม่มีบทบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิในการทำพินัยกรรมและการเป็นผู้รับพินัยกรรมของคนพิการทั้งในบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และบทบัญญัติของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ทำให้คนพิการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในสังคมนั้นประสบปัญหาและอุปสรรคในการทำพินัยกรรม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในเรื่องแบบของพินัยกรรมซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพร่างกายของผู้ทำพินัยกรรม ปัญหาคุณสมบัติของพยานในพินัยกรรม ปัญหาการนำสืบความถูกต้องแท้จริงของพินัยกรรมและเอกสารซึ่งถูกทำขึ้นโดยใช้อักษรเบรลล์ ปัญหาพินัยกรรมตกค้าง ปัญหาผู้รับพินัยกรรมที่เป็นผู้พิการกับการจัดการทรัพย์สินมรดก และปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการเข้าเกี่ยวข้องกับพินัยกรรมทั้งในฐานะพยานและผู้จัดการมรดก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 ลักษณะ 3 โดยเพิ่มเติมประเด็นคนพิการประเภทต่างๆ ในการทำพินัยกรรมและการเป็นผู้รับพินัยกรรม รวมไปถึงการจัดทำบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับผู้ดูแลคนพิการให้มีความชัดเจนและครอบคลุมถึงคนพิการทุกประเภท เพื่อให้คนพิการสามารถใช้สิทธิในการทำพินัยกรรมและเป็นผู้รับพินัยกรรมได้อย่างสมบูรณ์

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

เริ่มศึกษาจากลักษณะเบื้องต้นของพินัยกรรมตามกฎหมายไทยและสิทธิของคนพิการในประเทศไทยรวมทั้งสิทธิคนพิการในระดับสากล เพื่อให้เห็นว่าทั่วโลกให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิคนพิการและมีการจัดทำกฎหมายเพื่อรับรองสิทธิคนพิการ นอกจากนี้ มีการศึกษาสาระสำคัญของกฎหมายพินัยกรรมที่เกี่ยวกับคนพิการในต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา รัฐหลุยส์เซียน่า

ประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ออสเตรเลีย รัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศนิวซีแลนด์ และสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยจะศึกษาในขอบเขตของปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ทำพินัยกรรมซึ่งเป็นคนพิการกับพินัยกรรมแบบต่างๆ ตามกฎหมายไทย รวมไปถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้รับพินัยกรรมซึ่งเป็นผู้พิการในการบริหารจัดการทรัพย์สินมรดกตามพินัยกรรม

1.5 วิธีการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้ดำเนินการศึกษาโดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาเอกสารต่างๆ เช่น ตำรากฎหมาย วิทยานิพนธ์ และบทความทางวิชาการ รูปแบบและแนวทางทำพินัยกรรมตามกฎหมายต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้ทำการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ นิติกรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขต เพื่อทราบถึงปัญหาในการใช้สิทธิของคนพิการในการทำพินัยกรรมและการเป็นผู้รับพินัยกรรมของคนพิการ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบวิวัฒนาการความเป็นมาของพินัยกรรม ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิคนพิการ
2. ทำให้ทราบหลักกฎหมายพินัยกรรมกับสิทธิคนพิการในการทำพินัยกรรมและการเป็นผู้รับพินัยกรรมตามกฎหมายไทยและต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของผู้พิการในการทำพินัยกรรมและการเป็นผู้รับพินัยกรรม
4. ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องการใช้สิทธิของคนพิการในการทำพินัยกรรมและการเป็นผู้รับพินัยกรรม